

393L0007

N:o L 74/74

EUROOPAN YHTEISÖJEN VIRALLINEN LEHTI

27.3.93

NEUVOSTON DIREKTIIVI 93/7/ETY,

annettu 15 päivänä maaliskuuta 1993,

jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen⁽¹⁾,

toimii yhteistyössä Euroopan parlamentin kanssa⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

perustamissopimuksen 8 a artiklassa määrätään sisämarkkinoiden toteuttamisesta viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1993; sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus taataan perustamissopimuksen määräysten mukaisesti,

perustamissopimuksen 36 artiklan nojalla ja sen rajoissa jäsenvaltioilla on vuoden 1992 jälkeen oikeus määritellä kansallisaarteensa ja mahdollisuus toteuttaa tarvittavat toimenpiteet niiden suojelemiseksi tällä alueella, jolla ei ole sisäisiä rajoja,

on siten tarpeen ottaa käyttöön järjestelmä, jonka avulla jäsenvaltiot voivat varmistaa 36 artiklassa tarkoitettujen ”kansallisaarteiksi” luokiteltujen ja heidän alueeltaan edellä tarkoitettujen kansallisten toimenpiteiden tai kulttuuriesineiden viennistä 9 päivänä joulukuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3911/92⁽⁴⁾ vastaisesti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisen alueelleen; järjestelmän toteuttaminen olisi tehtävä mahdollisimman yksinkertaisesti ja tehokkaasti;

on tarpeen palauttamista koskevan yhteistyön helpottamiseksi rajoittaa tämän järjestelmän soveltamisala kulttuuriesineiden yhteisiin luokkiin; tämän direktiivin liitteen tarkoituksena ei siten ole määritellä 36 artiklassa tarkoitettuja ”kansallisaarteisiin” luokiteltavia esineitä vaan ainoastaan esineluokkia, jotka voidaan luokitella sellaisiksi ja joita tässä direktiivissä tarkoitettu palauttamismenettely voi siten koskea,

tämän direktiivin olisi myös katettava kansallisaarteiksi luokiteltavat kulttuuriesineet, jotka kuuluvat olennaisena osana julkisiin kokoelmiin tai kirkollisten laitosten tavaraluetteloihin, mutta jotka eivät sisälly yhteisiin luokkiin,

olisi tarpeen saada aikaan jäsenvaltioiden välistä kansallisaarteita koskevaa hallinnollista yhteistyötä, joka liittyisi tiiviisti varastettujen taideteosten alalla tehtävään yhteistyöhön ja johon kuuluisi erityisesti kadonneiden, varastettujen ja laittomasti alueelta vietyjen kansallisaarteisiin ja julkisiin kokoelmiin kuuluvien kulttuuriesineiden kirjaaminen Interpolin tai muiden samanlaisia luetteloita laativien toimivaltaisten laitosten kanssa,

tällä direktiivillä käyttöön otettava menettely on ensimmäinen askel jäsenvaltioiden välisessä tämän alan yhteistyössä sisämarkkinoilla; tavoitteena on alan kansallisen lainsäädännön vastavuoroinen tunnustaminen; sen vuoksi on tarpeen säätää erityisesti, että komissiota avustaa neuvoo-antava komitea, ja

asetuksessa (ETY) N:o 3911/92 säädetään yhdessä tämän direktiivin kanssa yhteisön järjestelmästä jäsenvaltioiden kulttuuriesineiden suojelemiseksi; päivän, josta alkaen jäsenvaltioiden on noudatettava tätä direktiiviä, on oltava niin lähellä kuin mahdollista kyseisen asetuksen voimaantulopäivää; eräät jäsenvaltiot tarvitsevat pidemmän kauden ottaen huomioon niiden oikeudellisen järjestelmän luonteen ja tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi niiden lainsäädäntöön tehtävien muutosten laajuuden,

(¹) EYVL N:o C 53, 28.2.1992, s. 11 ja EYVL N:o C 172, 8.7.1992, s. 7

(²) EYVL N:o C 176, 13.7.1992, s. 129 ja EYVL N:o C 72, 15.3.1993

(³) EYVL N:o C 223, 31.8.1992, s. 10

(⁴) EYVL N:o L 395, 31.12.1992, s. 1

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1) ”kulttuuriesineellä”

- esinettä, joka on luokiteltu ennen sen laitonta viemistä jäsenvaltion alueelta tai sen jälkeen ”taiteelliseksi, historialliseksi tai arkeologiseksi kansallisaarteeksi” joko lainsäädännön tai perustamissopimuksen 36 artiklassa tarkoitettujen kansallisten hallintomenettelyjen mukaisesti

ja

- joka kuuluu yhteen liitteessä tarkoitettuun luokkaan tai joka ei kuulu mihinkään luokkaan, mutta joka on olennainen osa:
 - julkisia kokoelmia, jotka esiintyvät museoiden tavarakokoelmissa, arkistoissa tai kirjastojen suojelukokoelmissa.

Tässä direktiivissä tarkoitetaan ”julkisilla kokoelmilla” kokoelmia, jotka ovat jäsenvaltion, jäsenvaltion paikallisen tai alueellisen viranomaisen tai jäsenvaltion alueella sijaitsevan laitoksen omistuksessa ja jotka on luokiteltu julkisiksi jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jos laitos on tuon jäsenvaltion tai paikallisen tai alueellisen viranomaisen omistuksessa tai jos jäsenvaltio tai jompikumpi viranomainen rahoittaa sitä merkittävällä tavalla,

- kirkollisten laitosten tavaraluetteloita;

2) ”laittomasti jäsenvaltion alueelta viedyllä”

- jäsenvaltion alueelta viemistä tuon jäsenvaltion kansallisaarteiden suojelua koskevan lainsäädännön tai asetuksen (ETY) N:o 3911/92 vastaisesti

tai

- palauttamatta jättämistä laillisen tilapäisen siirron määräajan päätyttyä tai tämän tilapäisen siirron jokin muun edellytyksen rikkomista;

3) ”vaatimuksen esittäneellä jäsenvaltiolla” jäsenvaltiota, jonka alueelta kulttuuriesine on laittomasti viety;

4) ”vaatimuksen kohteena olevalla jäsenvaltiolla” jäsenvaltiota, jonka alueella toisesta jäsenvaltiosta laittomasti viety kulttuuriesine on;

5) ”palauttamisella” kulttuuriesineen fyysistä palauttamista vaatimuksen esittäneen jäsenvaltion alueelle;

6) ”omistajalla” henkilöä, joka fyysisesti pitää kulttuuriesinettä hallussaan omaan lukuunsa;

7) ”hallussapitäjällä” henkilöä, joka fyysisesti pitää kulttuuriesinettä hallussaan muiden lukuun.

2 artikla

Jäsenvaltion alueelta laittomasti viedyt kulttuuriesineet palautetaan tässä direktiivissä säädettyä menettelyä ja säädettyjä edellytyksiä noudattaen.

3 artikla

Jäsenvaltion on nimitettävä yksi tai useampi keskusviranomainen hoitamaan tässä direktiivissä säädettyjä tehtäviä.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikki tämän artiklan mukaisesti nimittämänsä keskusviranomaiset.

Komissio julkaisee luettelon näistä keskusviranomaisista sekä niitä koskevista muutoksista *Euroopan yhteisöjen virallisen lehden C-sarjassa*.

4 artikla

Jäsenvaltioiden keskusviranomaisten on tehtävä yhteistyötä ja edistettävä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisiä neuvotteluja. Viimeksi mainitut huolehtivat erityisesti seuraavista tehtävistä:

1) tutkivat vaatimuksen esittäneen jäsenvaltion pyynnöstä määrätyn laittomasti alueelta viedyn kulttuuriesineen ja omistajan ja/tai hallussapitäjän henkilöllisyyden. Pynnön on sisällettävä kaikki tarvittavat, tutkimusta helpottavat tiedot, varsinkin esineen tosiasiallisesta tai oletetusta olinpaikasta;

2) ilmoittavat kyseisille jäsenvaltioille kulttuuriesineiden löytymisestä niiden alueelta, ja voidaanko esineiden kohtuullisin perustein olettaa viedyn laittomasti toisen jäsenvaltion alueelta;

3) antavat vaatimuksen esittäneen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille mahdollisuuden tarkastaa, onko kyseinen esine kulttuuriesine, jos tarkastus suoritetaan 2 alakohdassa tarkoitettujen ilmoituksen antamisesta kahden kuukauden kuluessa. Jos tarkastusta ei suoriteta säädettyssä määräajassa, 4 ja 5 alakohtaa ei enää sovelleta;

4) toteuttavat kyseisen jäsenvaltion kanssa kaikki aiheelliset toimenpiteet kulttuuriesineen fyysiseksi suojelemiseksi;

5) estävät aiheellisin väliaikaisin toimenpitein kulttuuriesineen palauttamisen välttämiseen tähtäävät toimenpiteet;

- 6) toimivat palauttamisasiassa välittäjänä omistajan ja/tai hallussapitäjän ja vaatimuksen esittäneen jäsenvaltion välillä. Vaatimuksen kohteena olevan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat tämän rajoittamatta 5 artiklan soveltamista helpottaa välitysmenettelyn toteuttamista vaatimuksen kohteena olevan jäsenvaltion lainsäädäntöä noudattaen, jos vaatimuksen esittänyt jäsenvaltio ja omistaja ja hallussapitäjä antavat siihen virallisen suostumuksensa.

5 artikla

Vaatimuksen esittänyt jäsenvaltio voi nostaa kanteen omistajaa tai tämän asemesta hallussapitäjää vastaan vaatimuksen kohteena olevan jäsenvaltion toimivaltaisessa tuomioistuimessa alueelta laittomasti viedyn kulttuurisineen palauttamiseksi.

Kanne voidaan nostaa ainoastaan, jos palauttamiskanteen viireillepanevaan asiakirjaan on liitetty:

- asiakirja, jossa kuvaillaan pyynnön kohteena oleva esine ja todetaan sen olevan kulttuurisine,
- vaatimuksen esittäneen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten ilmoitus siitä, että kulttuurisine on viety laittomasti alueelta.

6 artikla

Vaatimuksen esittäneen jäsenvaltion keskusviranomaisen on viipymättä ilmoitettava vaatimuksen kohteena olevan jäsenvaltion keskusviranomaiselle palauttamiskanteen nostamisesta kyseisen esineen palauttamisen varmistamiseksi.

Vaatimuksen kohteena olevan jäsenvaltion keskusviranomaisen on ilmoitettava asiasta viipymättä muiden jäsenvaltioiden keskusviranomaisille.

7 artikla

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä lainsäädännössään, että tässä direktiivissä säädetty palauttamiskanne on nostettava vuoden kuluessa siitä päivästä, jona vaatimuksen esittänyt jäsenvaltio sai tietoonsa kulttuurisineen olinpaikan ja sen omistajan tai hallussapitäjän henkilöllisyyden.

Palauttamiskanne on joka tapauksessa nostettava kolmenkymmenen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona kulttuurisine vietiin laittomasti vaatimuksen esittäneestä jäsenvaltiosta. Kuitenkin jos kyseessä ovat 1 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuihin julkisiin kokoelmiin kuuluvat esineet tai kirkolliset esineet jäsenvaltioissa, joissa ne ovat kansallisen lainsäädännön mukaisesti erityissuojeluksessa, palauttamiskanne on nostettava 75 vuoden kuluessa, paitsi niissä jäsenvaltioissa, joissa kanteelle ei ole asetettu määräaikaa tai jos kahdenvälisissä sopimuksissa on vahvistettu määräajaksi enemmän kuin 75 vuotta.

2. Palauttamiskannetta ei voi nostaa, jos vienti vaatimuksen esittäneestä jäsenvaltiosta ei kanteen noston hetkellä enää ole laitton.

8 artikla

Jollei 7 ja 13 artiklasta muuta johdu, kyseisen kulttuurisineen palauttamisesta määrää toimivaltainen tuomioistuin, jos esineen todetaan olevan 1 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettu kulttuurisine ja jos se on viety laittomasti kansalliselta alueelta.

9 artikla

Jos esine määrätään palautettavaksi, vaatimuksen kohteena olevan jäsenvaltion toimivaltainen tuomioistuin myöntää omistajalle kohtuulliseksi katsomansa korvauksen tapauksen olosuhteiden mukaisesti, jos se on vakuuttunut siitä, että omistaja on noudattanut tarvittavaa huolellisuutta hankkimaan esineen.

Todistustaakka määräytyy vaatimuksen kohteena olevan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

Lahjoituksen tai perinnön osalta omistaja ei ole edullisemmassa asemassa kuin se henkilö, jolta hän hankki esineen kyseisellä tavalla.

Vaatimuksen esittäneen jäsenvaltion on maksettava korvaus esineen palauttamisen yhteydessä.

10 artikla

Aiheutuneet kustannukset kulttuurisineen palauttamisesta määräävän päätöksen täytäntöönpanosta lankeavat vaatimuksen esittäneelle jäsenvaltiolle. Samaa sovelletaan 4 artiklan 4 alakohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

11 artikla

Edellä 9 artiklassa tarkoitettujen kohtuullisen korvauksen ja 10 artiklassa tarkoitettujen kustannusten maksaminen ei rajoita vaatimuksen esittäneen jäsenvaltion oikeutta vaatia näiden rahamäärien korvaamista niiltä henkilöiltä, jotka ovat vastuussa kulttuurisineen laittomasta viennistä sen alueelta.

12 artikla

Kulttuurisineen omistus palauttamisen jälkeen määräytyy vaatimuksen esittäneen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

13 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan ainoastaan kulttuurisineisiin, jotka on laittomasti viety jäsenvaltion alueelta 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen.

14 artikla

1. Jäsenvaltio voi ulottaa palauttamisvelvollisuuden myös muihin kulttuurisineiden luokkiin kuin liitteessä tarkoitettuihin.

2. Jäsenvaltio voi soveltaa tässä direktiivissä säädettyä järjestelmää ennen 1 päivää tammikuuta 1993 muiden jäsenvaltioiden alueilta laittomasti vietyjä kulttuurisineitä koskeviin palauttamispyyntöihin.

15 artikla

Tämä direktiivi ei rajoita vaatimuksen esittäneen jäsenvaltion ja/tai kulttuuriesineen omistajan, jolta esine varastettiin, jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti mahdollisesti vireille panemia siviili- tai rikosoikeudenkäyntejä.

16 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle joka kolmas vuosi, ensimmäisen kerran helmikuussa 1996, kertomus tämän direktiivin täytäntöönpanosta.
2. Komissio esittää joka kolmas vuosi Euroopan parlamentille, neuvostolle ja talous- ja sosiaalikomitealle arviointikertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanosta.
3. Neuvosto tutkii tämän direktiivin tehokkuutta kolmen vuoden soveltamisen jälkeen ja tekee tarvittaessa komission ehdotuksesta aiheelliset muutokset.
4. Joka tapauksessa neuvosto tutkii komission ehdotuksesta joka kolmas vuosi ja tarvittaessa saattaa ajan tasalle liitteessä tarkoitettut rahamäärät yhteisön taloudellisten ja rahanpoliittisten indikaattorien mukaisesti.

17 artikla

Komissiota avustaa asetuksen (ETY) N:o 3911/92 8 artiklalla perustettu komitea.

Komitea tutkii kaikki tämän direktiivin liitteen määräysten soveltamista koskevat kysymykset, jotka komitean puheenjohtaja saattaa käsiteltäväksi omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

18 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan yhdeksän kuukauden kuluessa sen antamisesta, lukuun ottamatta Belgian kuningaskuntaa, Saksan liittotasavaltaa ja Alankomaiden kuningaskuntaa, joiden on noudatettava tätä direktiiviä viimeistään 12 kuukautta sen antamisesta lukien. Niiden on ilmoitettava siitä komissiolle.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niitä virallisesti julkaistaessa niihin on liitettävä viittaus tähän direktiiviin. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

19 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 15 päivänä maaliskuuta 1993.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. JELVED

LIITE

Esineluokat, joita tarkoitetaan 1 artiklan 1 alakohdan toisessa luetelmakohdassa ja joihin perustamissopimuksen 36 artiklassa tarkoitettujen ”kansallisaarteiksi” luokiteltujen esineiden on kuuluttava, jotta ne voidaan palauttaa tämän direktiivin mukaisesti

- A.
1. Arkeologiset esineet, jotka ovat yli 100 vuotta vanhoja ja jotka ovat peräisin:
 - maalla ja veden alla tehdyistä kaivauksista ja löydöistä,
 - arkeologisilta paikoilta,
 - arkeologisista kokoelmista.
 2. Taiteellisiin, historiallisiin tai uskonnollisiin monumentteihin olennaisena osana kuuluvat osat, jotka on saatu niitä osiin hajottamalla ja jotka ovat yli 100 vuotta vanhoja.
 3. Taulut ja maalaukset, jotka on tehty kokonaan käsin käyttäen mitä tahansa välinettä tai ainetta⁽¹⁾.
 4. Mosaiikit, jotka eivät kuulu 1 ja 2 luokkaan, sekä piirustukset, jotka on tehty kokonaan käsin käyttäen mitä tahansa välinettä tai ainetta⁽¹⁾.
 5. Alkuperäiset kaiverrukset, painotyöt, serigrafiat ja litografiat ja niiden matriisit sekä alkuperäiset juustelit⁽¹⁾.
 6. Alkuperäiset patsaat ja veistokset ja niistä alkuperäistä menetelmää käyttäen tehdyt jäljennökset⁽¹⁾, lukuun ottamatta 1 luokkaan kuuluvia.
 7. Valokuvat, filmit ja niiden negatiivit⁽¹⁾.
 8. Inkunaabelit ja käsikirjoitukset, joihin kuuluvat maantieteelliset kartat ja musiikkisävellykset, joko yksittäin tai kokoelmina⁽¹⁾.
 9. Kirjat, yli 100 vuotta vanhat, yksittäin tai kokoelmina.
 10. Painetut maantieteelliset kartat, yli 200 vuotta vanhat.
 11. Kaikenlaiset arkistot, joihin kuuluu yli 50 vuotta vanhoja osia ja jotka on tehty millä välineellä tahansa.
 12. a) Kokoelmat⁽²⁾ ja eläintieteellisten, kasvitieteellisten, mineralogisten ja anatomisten kokoelmien näytekappalet;
 - b) kokoelmat⁽²⁾, jotka ovat historiallisesti, paleontologisesti, etnografisesti tai numismaattisesti kiinnostavia.
 13. Kulkuvälineet, yli 75 vuotta vanhat.
 14. Muut antiikkiesineet, jotka eivät kuulu A1–A13 alakohdassa tarkoitettuihin luokkiin ja jotka ovat yli 50 vuotta vanhoja.
- A1–A14 alakohdassa tarkoitettuihin luokkiin kuuluviin kulttuuriesineisiin sovelletaan tätä direktiiviä ainoastaan, jos niiden arvo on yhtä suuri tai suurempi kuin B kohdassa tarkoitettu rahallinen kynnys.

B. Rahallinen kynnys, jota sovelletaan tiettyihin A kohdassa tarkoitettuihin luokkiin (ecuissa):

ARVO: 0 (nolla)

- 1 (Arkeologiset esineet)
- 2 (Osien hajotetut monumentit)
- 8 (Inkunaabelit ja käsikirjoitukset)
- 11 (Arkistot)

15 000

- 4 (Mosaiikit ja piirustukset)
- 5 (Kaiverrukset)
- 7 (Valokuvat)
- 10 (Painetut maantieteelliset kartat)

⁽¹⁾ Yli 50 vuotta vanhat eivät kuulu tekijöilleen.

⁽²⁾ Kuten tuomioistuin määritteli tapauksen 252/84 tuomiossa:

”Kokoelmaesineet, joita tarkoitetaan yhteisen tullitariffin nimikkeessä 99.05, ovat esineitä, joilla on vaadittavat ominaisuudet kokoelmaan hyväksymistä varten, eli esineet, jotka ovat suhteellisen harvinaisia, joita ei käytetä tavanomaisesti alkuperäiseen tarkoitukseensa, jotka kuuluvat samantapaisten käyttöesineiden kaupasta erillisen kaupankäynnin piiriin ja joiden arvo on korkea.”

50 000

- 6 (Patsaat)
- 9 (Kirjat)
- 12 (Kokoelmat)
- 13 (Kulkuvälineet)
- 14 (Kaikki muut esineet)

150 000

- 3 (Taulut)

Rahallista arvoa koskevien edellytysten mahdollinen täytyminen arvioidaan palauttamispyyntöä tehtäessä. Rahallinen arvo on esineen arvo vaatimuksen esittäneessä jäsenvaltiossa.

Liitteessä ecuina ilmaistut arvot muunnetaan kansalliseksi valuutaksi 1 päivänä tammikuuta 1993.

Ilmoitus kulttuuriesineiden viennistä 9 päivänä joulukuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3911/92⁽¹⁾ voimaantulosta

Edellä mainitun asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa, 6 artiklassa ja 11 artiklassa olevan viittauksen laittomasti jäsenvaltion alueelta vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta annettuun neuvoston direktiiviin on oltava 93/7/ETY⁽²⁾.

Asetuksen (ETY) N:o 3911/92 11 artiklassa säädetään, että mainittu asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun direktiivi 93/7/ETY on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 395, 31.12.1992, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 74, 27.3.1993, s. 74